

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Hajn

w sprawie z powództwa W. S.
przeciwko B. Budowa Maszyn i Urządzeń Sp. z o.o. w M.
o zadośćuczynienie i rentę uzupełniającą,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 czerwca 2011 r.,
skargi strony pozwanej o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego
wyroku Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 16 października 2008 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 16 października 2008 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 30 kwietnia 2008 r., w pkt I w ten sposób, że zasądził na rzecz W. S. (powód) od B. Budowa Maszyn i Urządzeń Sp. z o.o. (skarżący) kwotę 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia, oddalając apelację powoda w pozostałym zakresie oraz apelację skarżącego w całości.

Skarżący zaskarżył powyższy wyrok skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 133 § 3 k.p.c. w związku z art. 149 § 2 k.p.c. poprzez niezawiadomienie pełnomocnika skarżącego o terminie rozprawy w dniu 16 października 2008 r., na której zapadł zaskarżany wyrok, pozbawiając w ten sposób skarżącego możliwości obrony swych praw w postępowaniu apelacyjnym; art. 214

k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. poprzez brak odroczenia rozprawy z uwagi na niezawiadomienie pełnomocnika strony skarżącej o terminie rozprawy; art. 5 k.c. w związku z art. 442 i art. 117 § 2 k.c. poprzez mylne przyjęcie, że pozwany nie może powoływać się na przedawnienie roszczeń powoda z uwagi na zasady współżycia społecznego; art. 45 Konstytucji RP poprzez pozbawienie pozwanego prawa do sprawiedliwego rozpoznania sprawy.

Wykazując niemożność wzruszenia zaskarżonego orzeczenia skarżący podnosi, że o fakcie wydania niekorzystnego dla niego wyroku Sądu drugiej instancji dowiedział się dopiero z momentem podjęcia przeciwko niemu czynności egzekucyjnych przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w M. Złożony przez niego w terminie wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku objętego niniejszą skargą wraz z uzasadnieniem, celem wniesienia skargi kasacyjnej, został oddalony przez Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 22 stycznia 2009 r. Skarżący podnosi, że na przedmiotowe postanowienie zażalenie nie przysługuje, dlatego niemożliwe było wzruszenie wyroku Sądu drugiej instancji, który zaskarżono w trybie postępowania o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Skarżący podnosi również, że ewentualna skarga o wznowienie postępowania, oparta na przesłance niemożności działania strony wskutek naruszenia przepisów prawa, byłaby rozpatrywana przez ten sam sąd, który oddalił wniosek skarżącej o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku objętego niniejszą skargą wraz z uzasadnieniem. Podstawę skargi o wznowienie postępowania stanowiłyby bowiem te same kwestie, które Sąd Apelacyjny ocenił wydając powyższe postanowienie oddalające wniosek o przywrócenia terminu.

Natomiast w przypadku uznania przez Sąd Najwyższy, że możliwe było wzruszenie wyroku zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego, skarżąca wnosi o dopuszczenie przedmiotowej skargi do rozpoznania na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c. W tym celu podnosi, że wskutek naruszenia przepisów postępowania powołanych w podstawach skargi, została pozbawiona możliwości obrony swoich praw w postępowaniu przed sądem apelacyjnym. Stanowi to ewidentne naruszenie prawa strony do sądu, które to prawo jest jedną z podstawowych zasad porządku prawnego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 424¹ § 1 k.p.c. można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest zatem brak możliwości zmiany lub uchylenia zaskarżonego orzeczenia.

W przedmiotowej sprawie istniała możliwość uchylenia zaskarżonego orzeczenia w ramach kontroli kasacyjnej. Skarżący, zorientowawszy się o wydaniu niekorzystnego dla niego wyroku, który został zaskarżony rozpoznawaną skargą, wniósł o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie pisemnego uzasadnienia oraz o doręczenie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem (karta 279). Wniosek o przywrócenie terminu został oddalony, a wniosek o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem odrzucono (karta 310). W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające wniosek strony o doręczenie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem w celu wniesienia skargi kasacyjnej jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 394¹ § 2 k.p.c., a jeżeli zapadło w sprawie, w której stronie przysługuje skarga kasacyjna, może być przedmiotem zażalenia do Sądu Najwyższego (postanowienia SN z dnia 21 września 2010 r., sygn. akt III UZ 4/10, Lex nr 667501; z dnia 2 grudnia 2009 r., sygn. akt I CZ 94/09, niepublikowane; z dnia 17 lipca 2003 r., II UZ 36/03, OSNP 2004 r. nr 10, poz. 178 oraz z dnia 4 kwietnia 2003 r., I PZ 10/03, OSNP – wkładka z 2003 r. nr 17, poz. 6). W przypadku wniesienia zażalenia na takie postanowienie, Sąd Najwyższy władny jest, na wniosek strony, rozpoznać także postanowienie oddalające wniosek o przywróceniu terminu do złożenia wniosku o takie doręczenie (por. postanowienia SN z dnia 21 września 2010 r., sygn. akt III UZ 4/10, Lex nr 667501 i powołane tam orzeczenia Sądu Najwyższego). Z powyższego wynika, że skarżący mógł doprowadzić do wzruszenia skarżonego orzeczenia, ale tego nie uczynił. Nie wyczerpał tym samym znajdujących się w jego gestii środków. Oznacza to, że w

myśl art. 424¹ § 2 k.p.c. skarga podlega odrzuceniu, chyba że zachodzi przypadek szczególny, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c.

Zgodnie z art. 424¹ § 2 k.p.c., w wyjątkowych wypadkach, gdy niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, skarga przysługuje także od prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie wydanego przez sąd pierwszej instancji. Jeżeli zatem skargę wniesiono w sytuacji określonej w art. 424¹ § 2 k.p.c. w skardze tej powinno znaleźć się bliższe uzasadnienie tego, że występuje właśnie wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi (por. postanowienia SN z dnia 18 marca 2007 r., IV CNP 48/07, niepublikowane; z 23 stycznia 2009 r., sygn. akt I CNP 107/08, Lex Nr 738071). Konieczne jest przedstawienie wywodu przemawiającego za występowaniem w sprawie niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela (postanowienie SN z 18 sierpnia 2006 r., sygn. akt I CNP 42/06, niepublikowane). Jednakże wstępnym warunkiem zastosowania przepisu art. 424¹ § 2 k.p.c. jest zaistnienie „wyjątkowego wypadku”. Za taki w dotychczasowym orzecznictwie, które Sąd Najwyższy w obecnym składzie w pełni podziela uznaje się - przykładowo – nieskorzystanie przez stronę z przysługującego jej środka zaskarżenia z powodu ciężkiej choroby, katastrofy, klęski żywiołowej lub błędnej informacji udzielonej przez pracownika sądu (postanowienie SN z 2 lutego 2006 r., sygn. akt I CNP 4/06, OSNC z 2006 r., Nr 6, poz. 113). Pojęcie „wyjątkowego wypadku” odnosi się do szczególnych okoliczności i przyczyn usprawiedliwiających nieskorzystanie przez stronę z przysługujących jej zwykłych środków prawnych (postanowienie SN z 23 stycznia 2009 r., sygn. akt I CNP 107/08; postanowienie SN z 9 maja 2008 r., I CNP 19/08, niepublikowane). Natomiast podjęcie czynności procesowych nieadekwatnych do należytej ochrony interesów strony nie pozwala przyjąć, że do niezaskarżenia kwestionowanego w skardze orzeczenia doszło na skutek wyjątkowych okoliczności w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c. (wyrok SN z 24 czerwca 2009 r., sygn. akt I CNP 28/09, niepublikowane).

W sytuacji gdy, jak wywiedziono powyżej, skarżąca nie skorzystała za zwykłego środka prawnego, który mógłby umożliwić jej zaskarżenie najpierw postanowienia o odrzuceniu wniosku o doręczenie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem wraz z postanowieniem o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu, a następnie podjęcie próby podważania kwestionowanego wyroku za pomocą skargi kasacyjnej, nie skarżąca nie wykazała, że zachodzi wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi na podstawie art. 424¹ § 2 k.p.c.

Z przedstawionych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.